

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayev
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa,
Agata Tatarenko

Nr 1714 (219/2026) | 05.10.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Aleksandra Kuczyńska-Zonik

Wybory parlamentarne na Łotwie: społeczeństwo głosuje za zmianą

Wybory do 15. Saeimy, przeprowadzone 3 października 2026 r., przyniosły wyraźne przetasowanie na łotewskiej scenie politycznej. O poparcie wyborców rywalizowało 14 partii lub sojuszy politycznych. Zdecydowane zwycięstwo odniosła centroprawicowa Zjednoczona Lista (AS), ugrupowanie dotychczasowego premiera Andrisa Kulbergsa, uzyskując ponad jedną trzecią głosów. Jest to najlepszy wynik jednego ugrupowania w historii wyborów parlamentarnych niepodległej Łotwy. Do parlamentu dostały się również populistyczna Łotwa na pierwszym miejscu (LPV), prawicowe Władza Suwerenna/Nowi Łotysze, Sojusz Narodowy (NA) i Nowa Jedność (JV) oraz centrolewicowi Postępowi. Frekwencja wyniosła 52%, przy czym najwyższą odnotowano w gminie Saulkrasti położonej nad Zatoką Ryską (72%), a najniższą w gminie Rzeżyca w południowo-wschodniej części kraju, zamieszkiwanej w dużej części przez mniejszość rosyjskojęzyczną¹ (39%).

Komentarz

1. Historyczny sukces AS. W 100-osobowym parlamencie partia AS zwiększyła stan posiadania z 15 mandatów w 2022 r. do 42 mandatów w 2026 r. Z ugrupowania średniej wielkości stała się zdecydowanie najsilniejszą siłą parlamentarną. Wynik ten należy interpretować przede wszystkim jako sukces premiera Andrisa Kulbergsa, stojącego na czele gabinetu od maja br. ([„Komentarze IEŚ”, nr 1618](#)). Jego osobista popularność odegrała istotną rolę. Zdecydowanym przegranym wyborów okazało się ugrupowanie JV, którego wynik spadł z 26 mandatów w 2022 r. do zaledwie 7. Jeszcze słabszy wynik zanotował Związek Zielonych i Rolników (ZZS), który po 24 latach funkcjonowania po raz pierwszy nie przekroczył 5-procentowego progu. Według łotewskich komentatorów wyborcy ZZS i AS stanowią częściowo podobny elektorat, dlatego AS odniosła sukces w znacznym stopniu kosztem ZZS.

2. Wzrost znaczenia ugrupowań populistycznych. Wysoka pozycja partii LPV oligarchy Ainārsa Šlesersa² ([„Komentarze IEŚ”, nr 622](#)), która zdobyła 17 mandatów, oraz partii Suwerenna Władza/Nowi Łotysze pod przewodnictwem Jūlii Stepaņenko (15 mandatów) oznacza, że istotna część elektoratu poszukuje alternatywy wobec tradycyjnych partii centrowych, w programach których szczególne miejsce zajmują polityka bezpieczeństwa, twarde stanowisko wobec Rosji oraz wsparcie Ukrainy. Zarówno LPV, jak i Suwerenna Władza/Nowi Łotysze są partiami antyestablishmentowymi, opowiadającymi się za tradycyjnym modelem rodziny oraz normalizacją stosunków gospodarczych z Rosją. Obie partie budowały swój pierwotny kapitał polityczny na protestach przeciwko restrykcjom sanitarnym, lockdownom oraz obowiązkowym szczepieniom przeciw COVID-19 ([„Komentarze IEŚ”, nr 438](#); [„Komentarze IEŚ”, nr 330](#)).

Istotny jest również regionalny rozkład poparcia dla poszczególnych partii. Podczas gdy AS zwyciężyła w przeważającej części samorządów, jedynym obszarem, gdzie nie uzyskała pierwszego miejsca, była Łatgalia, leżąca w południowo-wschodniej części kraju. We wszystkich sześciu tamtejszych samorządach zwyciężyła LPV. Co ciekawe, w 2022 r. w pięciu z nich (rejon i miasto Rzeżyca, rejon Krasław, rejon Augšdaugava i miasto Dyneburg) zwyciężyła partia Stabilitāte!, natomiast w 2018 r. dominowała tam Zgoda (łącznie z rejonem Ludza). Obszar ten wyróżnia się znacznym udziałem ludności rosyjskojęzycznej i historycznie stanowił ważny region poparcia dla partii reprezentujących ten elektorat. Trzy wymienione partie (LPV, Stabilitāte! i Zgoda) łączy polityka prospołeczna

¹ Według danych w 2026 r. gminę Rzeżyca zamieszkiwało: 59% etnicznych Łotyszów, 35% Rosjan oraz 1% Polaków. Z kolei w mieście Rzeżycy odsetki te wynosiły odpowiednio: 48%, 40% i 2%; Oficiālās statistikas portāls, https://data.stat.gov.lv/pxweb/en/OSP_PUB/START_POP_IR_IRE/IRE031/table/tableViewLayout1/ [5.10.2026].

² Ainārs Šlesers jest byłym ministrem gospodarki (1998-1999) i byłym ministrem transportu (2006-2009).

i ochrona praw mniejszości rosyjskojęzycznej (przy czym stanowisko LPV w tej kwestii jest bardziej umiarkowane), a także pragmatyczne podejście w polityce zagranicznej (w tym normalizacja stosunków gospodarczych z Rosją).

3. Perspektywa utworzenia rządu. Wynik wyborów daje AS bardzo silną pozycję negocjacyjną, ale nie zapewnia samodzielnej większości. Teoretycznie AS (42) i NA (10) dysponowałyby łącznie 52 mandatami, czyli minimalną większością. Zdaniem łotewskich politologów, bardziej prawdopodobny jest jednak trójpartyjny rząd AS-NA-JV (taka koalicja powstała po wyborach w 2022 r.), dysponujący 59 mandatami. AS deklaruje rozpoczęcie rozmów z dotychczasowymi partnerami – JV i NA.

4. Głosowanie na rzecz zmiany. Wygrana AS pokazuje, że wyborcy głosowali za zmianą sposobu zarządzania państwem oraz poprawą sytuacji społeczno-ekonomicznej, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego znaczenia bezpieczeństwa narodowego. W czasie kampanii przedwyborczej Andris Kulbergs odciął się od wcześniejszego establishmentu, mimo że AS był jego częścią. Kwestie gospodarcze i wysokie koszty życia pozostawały pierwszoplanowym tematem debaty dla wszystkich ugrupowań, a problemy z realizacją Rail Baltica oraz finansowaniem airBaltic były wykorzystywane przez AS, LPV oraz partię Władza Suwerenna/Nowi Łotysze. Wyniki wyborów dowiodły także, że łotewskie społeczeństwo jest raczej lewicowe w kwestiach gospodarczych i popiera dużą rolę państwa w gospodarce oraz bardziej tradycyjne w kwestiach światopoglądowych (tradycyjna rola kobiet w rodzinie, rezygnacja z Konwencji Stambulskiej oraz sprzeciw wobec małżeństw osób tej samej płci).

Wyniki wyborów

Ugrupowanie	Wynik poparcia / przewidywane mandaty	Orientacja	Postulaty
Zjednoczona Lista (AS)	35% / 41	Konserwatywna	Konserwatyzm społeczny, silny nacisk na bezpieczeństwo i obronę; wartości proeuropejskie i proukraińskie; ograniczenie i kontrola kosztów projektu Rail Baltica
Łotwa na pierwszym miejscu (LPV)	13% / 17	Konserwatywno-narodowa	Populizm, nacisk na suwerenność państwa, sojusz ze Stanami Zjednoczonymi; konserwatyzm społeczny, bardziej pragmatyczne podejście do relacji gospodarczych z Rosją i Białorusią, rezygnacja z projektu Rail Baltica
Władza Suwerenna/Nowi Łotysze	12% / 15	Populistyczna, prawicowa	Tradycyjne wartości, sceptycyzm wobec części polityki UE, krytyka wysokich wydatków obronnych, rezygnacja z projektu Rail Baltica; orientacja na rosyjskojęzyczny elektorat; postulat ograniczenia wsparcia dla Ukrainy
Sojusz Narodowy (NA)	9% / 10	Narodowo-konserwatywna	Ochrona języka i tożsamości łotewskiej, restrykcyjne podejście do migracji, twarda polityka sankcyjna wobec Rosji; umiarkowany eurosceptycyzm
Postępowi	8% / 10	Centrolewicowa	Postulaty socjaldemokratyczne, zielona polityka, prawa mniejszości, proeuropejskość, silne poparcie dla Ukrainy

Nowa Jedność (JV)	6% / 7	Centroprawicowa	liberalizm gospodarczy, proeuropejskość, zaangażowanie w NATO i zdecydowane poparcie dla Ukrainy
-------------------	--------	-----------------	--

Praca nad tekstem została zakończona 5 października 2026 r.